

АБОНАМЕНТЪ:

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство . 40 л.

Един брой 20 стот.

Телефон № 360.

ДОБРУДЖА

Орган на централния добруджански народен съвет

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по споразумение.

Адрес:

в „ДОБРУДЖА“ — влизат
„Черна Вина“ № 5.Излиза
сряда и събота.

Ръководен на се връщат.

Д-ръ И. Ст. Кюстендмалиев.

Етническата пъстрота на Добруджа.

(Отговор на в. „Тан“).

Букурещкият кореспондент на „Temps“ признава, че етнографическата карта на Добруджа е въпреки най-пъстрата в Европа, и че между различните народности се намират и „широки острови от българи“, които са разпространени из провинцията по най-непръвдвиден и нередовен начин. Най-обширната българска група не се намира на българската граница, както би било естествено, а е в близост на дунавската делта, в Бабадаг. Това като установява, кореспондентът на „Temps“ тръбваше да направи още една стъпка за да си уясни истината върху днешното положение на българската народност в Добруджа. Освѣтѣ в Бабадагско, етнографическата карта на Добруджа посочва днес и други български компактни маси, между които съществуват и прѣснати по слаби български населявания.

Между компактните съществуващи и днес „острови“ от българи, в онѣзи мѣста, гдѣто шовинистичната политика на ромжиската държава насели ромжиски пришелци, чужди на Добруджа, по-рано съществувало едно непрѣкъснато българско море. Имаше многобройните овчарски стопанства, които пълнѣха Кюстенджанска, Манкаленска и до нѣгдѣ Меджидийска околии, и по тоя начин достигаха на сѣверъ до съществуващия и до сега „бабадагски остров“ от български села, на юго-запад се допираха до силистренските български заселища, а на юг се продължаваха в Балчишко, Каварненско и Добричко.

Организиран на кооперативни начала, съ строго спазвани традиции, съ солидно построени къщи, тѣзи значителни стопанства бѣха цѣлѣщи до 1877 год. и тѣхните нужди, както и произведенията им, даваха възможност за съществуването на маса занятия и на оживена търговска размѣна. За да избѣгнат признанието, че българският елемент е най-многоброен и стопански най-могъщ в Добруджа, още първите ромжиски статистики игнорират умишлено тѣзи овчарски и отчасти земеделски стопанства, и ако не намирахме една забѣлѣжка в доклада на кюстендженския окръжен управител за 1880 г., бихме били наклонни да допуснем, че ромжиските власти са нѣмали способността да виждат. Визират забѣлѣжка казва, че овчарите българи, понеже нѣмат постоянно мѣстожителство, не са взети въ съображение при установяването броя на населението от окръга. Ромжиската статистика ги прѣминава без да ги отбѣлѣжи, а ромжиската власт направи всичко за да ги разнебити, прокуди и унищожи. Ако днес в

Кюстенджанска и Манкаленска околии се срѣщат едри български земеделски имѣния, тѣ са останки от цѣлѣщото до ромжиското владичество овчарство, тѣ са рѣдките дървета, които остават тук-там слѣд насичането на една гора и само набѣлѣзват нейното нѣкогашно съществуване.

Не можемъ тука да се спираме повече на тая трагедия за намирването на българското овчарство от сѣверна Добруджа. Отбѣлѣзваме само, че съществуват множество признания от ромжиски източници, че ромжиското правителство умишлено систематически е работило за унищожението на овчарството — най-значителната и най-могъщата стопанска отрасъл в Добруджа и която, до колкото е прѣдставлявала стабилност, е била изключително въ рѣцѣта на българи. Въ това отношение е интересен официалният доклад на члена на една назначена въ Добруджа комисия за проучване причините на лошото състояние на областта. Авторът на доклада Маринъ Петреску, бивш чиновник от управлението на държавните имоти, многократно настоява, че разпоредбите и правилниците относително горите и пасищата въ Добруджа са били насочени да съсилят овчарството въ областта, че тѣ са простирани на всѣка стѣпка истински примки, въ които било невъзможно да не попадне скотовъдеца и да не понесе слѣд това огромни глоби и наказания.

Затова мнозина от състоятелните овчари наврѣме прѣнесоха своите стопанства въ южната, българска Добруджа, а други бѣха разорени от ромжиския режимъ, така щото от цѣлата гора от къщи успѣха да се развият въ земеделски стопанства едва нѣколко. Запазиха се въ Добруджа дребните земеделски селски стопанства.

Но да се отдаде тѣхното запазване на нѣкаква ромжиска толерантност, е погрѣшно. Толерантност, собствено казано, не е имало никакъ, а имало е само сѣпно и прѣсѣпно изкупувана търпимост. Българското селско население въ Добруджа се е задържало тамъ поради свършено други съществени причини и поради тѣхъ е издържало всичките гонения на ромжиския законъ и на ромжиската администрация.

Това население се е чувствувало тѣсно и неразривно свързано съ своето стопанство; емигрирането, неуредено и неподпомогнато от нѣкаква власт, би било равнозначущо съ разорение, — а фактъ е, че въ България никой не се е занимавал да се насърчи или улесни и организира емиграцията от Добруджа за да не

би това да създаде лошо впечатление въ Ромжния, и защото се е считало, че една невѣдома справедливост на събитията все ще съедини единъ денъ Добруджа съ България. Българският селянин от Добруджа би слѣдало на свой рискъ да изостави къщата, лозето, градината и нивата си — които въ повечето случаи ромжиският законъ му забранява да продаде, — и да замиже въ България сведенъ до положението на пролетарий: Ето защо, той е направил цѣлните български качества на трудолюбие и спестовност, за да прѣвъзмогне всичките тормозения, и останалъ въ Добруджа. Емиграцията на тия дребни земеделци българи не е вземала масовъ характеръ.

Заможните овчари, прѣслѣждани от чиновничеството, от законите и от безаконията на властта, са напушили Добруджа по свое рѣшение, и на свой рискъ и свои сръдства са се обзавели изново въ южна Добруджа. От българското море останали значителни „български острови“.

Но и тѣзи острови са твърде характеристични. Ако бабадагският масив от български села прави впечатление на тѣ кореспондент на „Temps“ по своята голѣмина, има и други български масиви, които, без да бъдат по-малки, са може би още по-характеристични от първия. Градъ Силистра е заобиколен от единъ обширенъ български „остров“, който въ сѣверна Добруджа обхваща множество цѣлѣщи до войната и разорени от ромжиските войски при бѣгството имъ въ 1916 г. чисто български села — Алмалий, Гърлица, Галица, Есекьой, Гарванъ, Канлия, Емишенлия, и др., а въ южна Добруджа обхваща града заедно съ хубавите села, Калипетрово, Бабукъ, Андемиръ, Кара-Орманъ, Алфатаръ, Сребърна, Попина, Караомуръ, М. Кайнарджа, Гарванъ и пр., надъ които ромжните излѣха всичката си злосторна злоба при оттеглянето си прѣз врѣме на войната. Този интересен и мощенъ масивъ от български села установява, въпрѣки изкуствената граница, създадена от Берлинския конгресъ, една неразривна свръзка между сѣверна и южна Добруджа, която свръзка се потвърждава и от другия български масивъ до морето, който въ Манкаленска околия започва съ българските села Копучий и Иланлъкъ за да се продължи въ южна Добруджа дълбоко изъ Каварненско и Балчишко. Въ сѣверна Добруджа колонизационната политика на ромжиската държава съ грамадни разходи и на смѣтка на разорението и ограбването на мѣстното добруджанско население установи една редица ромжиски села край границата до 1913 год. между Ромжния и България. Но това заселение, създадено свършено изкуствено, се прѣкъсва на границата и отвѣдъ нея нѣма нито единъ ромжиски кракъ. А български тѣ „острови“, старо и самобитно съз-

дани, игнориратъ изкуствената граница, начертана от Берлинския конгресъ и, като се простиратъ от двѣтѣ страни, спояватъ тѣй да се каже сѣверна Добруджа съ южна въ едно нераздѣлно цѣло.

Още по на югъ подобни заселения създаватъ една нова свръзка, тоя пътъ между Добруджа и България и тая свръзка се създава от масива от турци, смѣсени, съ малко българи от Куртбунарско, които се продължава дълбоко въ България къмъ сърцето на Делиормана; масивътъ от българи около Добричъ и най-послѣ малката група гагаузи, които населяватъ по нѣколко села от двѣтѣ страни на границата отъ 1913 год., край морето, Чаушкьой, Дишпудакъ, Джеферлий и др. Всичките тѣзи „острови“ от народности, които са български по чувства, настрояние и привички, дори и тогава, когато не всички са такива по народност, установяватъ непоколебима, създадена от миналото свръзка между България и цѣла Добруджа.

Това е ясниятъ и убедителенъ свѣтъ, на който говорятъ етническите „острови“, които за окомото на тужденеца образуватъ само пѣстра мозаика на Добруджа. Тѣ са, обаче, не само пѣстра мозаика, а и като порокътъ отлѣпватъ почвата, оставатъ като свидѣтели, че на мѣстото на днешното разрушение довчера е съществувалъ другъ животъ въ рамките, очертани от най-твърдите елементи на отлѣчената почва.

А въ Добруджа въ рамките на тия скали е бликалъ български животъ.

Организацията на борбата противъ болшевиките.

„Ендепанданъ“ съобщава отъ Парижъ: Генералъ Манженъ замина за Букурещъ. Прѣди да напусне френската столица, генералътъ ималъ дълъгъ разговоръ съ маршалъ Фошъ. Генералътъ е билъ приетъ още отъ Клемансо, Милеранъ и ималъ продължително свидѣние съ Нелъ.

Както е известно генералъ Манженъ отива въ Ромжния като съглашенски воененъ прѣдставителъ.

Населения на Братияну.

В. „Морнингъ постъ“ дава едно обширно интервю съ Братияну, който, между другото, защитава правата на Ромжния върху Банатъ въз основа на сключената тогава съ Съглашението договоръ, за изпълнението на който Ромжния дала 700 хиляди жертви, прилѣкла 43 неприятелски дивизии въ единъ критически за западниятъ фронтъ моментъ и пр.

Животът в Добруджа.

Разбойници в Куртбунарско.

Отг мѣсецъ насамъ на шосето Добричъ — Силистра при с. Марзъкъ, Куртбунарско, почти всѣки денъ се явявала една разбойнишка шайка, която обираше и малтретирала всѣчки пътници. Ограбенитѣ нѣколко пѣти се оплаквали на ромжискитѣ власти, но послѣднитѣ не обърнали никакво внимание на оплакванията нѣмъ и не взеха никакъ мѣрки за залавянето на шайката. Отначало се мислѣло, че тя е съставена отъ турци, понеже разбойницитѣ се явявали облѣчени въ турски дрехи. Нѣкои отъ ограбенитѣ пътници, обаче, забѣлѣзали, че тия „турци“ знаятъ само нѣколко думи турски и говорятъ помежду си ромжиски. Сега се узнава, че шайката е съставена отъ ромжиски горски стражари отъ селата Марзъкъ, Кеседжикъ, Саржане, Базауртъ и Коджеселаръ. Всѣки денъ стражаритѣ влизали въ Марзъшката гора, прѣоблѣчали се съ турски дрехи и излизали на шосето.

На 1 априлъ т. г. тѣ сж обрели единъ керванъ, вървящъ къмъ Добричъ. Стотина крачки напредъ е пътувалъ съ каруцата си жителъ отъ с. Карапелитъ Еню Русевъ. Прѣоблѣченитѣ стражари стрѣляли върху му нѣколко пѣти, докато го убилъ. За станалото било съобщено на ромжискитѣ полицейски жандарми въ Марзъкъ, обаче, тѣ безгръжко заявили: „Убитиятъ човѣкъ е отъ с. Карапелитъ. Нека се погрижи за него карапелитски шефъ на жандармитѣ. Това не е нашарбота“.

На другия денъ, 2 априлъ, шефътъ отъ Карапелитъ, заедно съ 8 жандарми, отива на мѣстопроизшествието. Въ това врѣме ромжиската шайка се явява на 200 крачки прѣдъ него и обира нѣколко хора съ каруци. Тя стрѣляла дори върху единъ селянинъ отъ с. Краново. Селянитѣ, които били маблизу, наблюдавали шефа, какъ ще реагира. Той не трепналъ даже. Казали му, че разбойницитѣ сж на 200 крачки и правятъ обиръ. Той не обърналъ никакво внимание.

На 3 априлъ разбойницитѣ, на брой 50 крачки отъ шосето. Жандармерийскитѣ шефъ отъ с. Байрамъ-бунаръ минавалъ край тѣхъ. Шефътъ, слѣдъ като каруцарътъ му обърналъ вниманието върху тѣхъ, слѣзалъ съ смѣхъ отъ каруцата, извадилъ револвера си и съ театрални жестове стрѣлялъ въ въздуха по направление къмъ разбойницитѣ. Послѣднитѣ станали, спокойно отъ мѣстата си и се отправили къмъ гората. Засмѣи до уши, шефътъ тържествено се качилъ на каруцата и направлялъ, че пропѣдилъ страшнитѣ разбойници.

И до днесъ шайката постоянно се явява и върши обиръ, но никой не я прѣслѣдва; никой не ѝ търси. Тия факти показватъ, че разбойницитѣ отъ Куртбунарско дѣйствуватъ въ съгласие и въ сдружение съ ромжиската полиция. Вѣроятно е дори, че тѣ дѣлятъ съ нея и плячката отъ обиритѣ.

Ромжиски интриги.

Ромжиската полиция съобщила на английскитѣ военни власти, че отъ пограничното село *Бешипепе*, Шуменско, една голѣма болшевишка чета, образувана отъ добруджанци, е минала границата и трѣгнала по направление къмъ селата: *Куликадж*, *Трунчуларъ*, *Каранелитъ*, *Шайнларъ*, Куртбунарско околия. Английскитѣ военни власти веднага взели нужнитѣ военни мѣрки. Въ Куртбунаръ началникътъ на едно английско войсково отдѣление, изпратено за запазване реда, поискалъ отъ ромжиския жандармерийски шефъ да посочи пътя за *Шайнларъ*, дѣто, споредъ твърдението на ромжиската полиция, била се появила „голѣмата болшевишка чета“. Шефътъ посочилъ умишлено пътя по обратната посока — пътя за с. *Гюлеркьой*. Въ гората при това село ромжиската полиция нагласила нѣколко горски стражари и тайни полицаи да стрѣлятъ, та като минатъ англичанитѣ, да чуятъ стрѣбата и да имъ кажатъ, че ромжискитѣ стражари водили сражение съ „болшевишката чета“. По една случайностъ устроената отъ ромжиската полиция измама не сполучила. Англичанитѣ узнали отъ селянитѣ, че сж отпратени не за *Шайнларъ*, дѣто искали да отидатъ, а къмъ *Гюлеркьой*, разбрали устроената отъ ромжиската полиция игра и дали заслужената награда на ромжиския шефъ.

Английски кавалеристи обходили всѣчки села, дѣто ромжигитѣ твърдѣли, че минала „болшевишката чета“, и слѣдъ щателно разслѣждане и разузнаване се убѣрили, че никакви чети не сж се появили нито на българска територия, нито въ добруджанскитѣ села, и че ромжискитѣ твърдения и тревожни слухове сж гнусенъ шантажъ.

Кражби и безчинства на ромжиската полиция.

На 9 мартъ ромжискитѣ жандарми въ с. Хотлуджа, Куртбунарско, обрели два дюкяна, нанесли тежъкъ побой на стопанитѣ имъ, а съ женитѣ имъ се гаврили.

На 27 мартъ шефътъ отъ Куртбунаръ отишелъ въ с. Хотлуджа, направилъ обискъ на Янко Желѣзковъ и взелъ отъ дома му дрехи, 3 кгр. арпаджикъ и 500 лв.

Въ с. Каворга, Куртбунарско, ромжискитѣ жандарми арестували Денчо Марковъ, набили го и му взели 400 лв. рушветъ, за да го освободятъ.

На 30 мартъ арестували Колю Катеъ и Никола Великовъ отъ с. Гюлеркьой, нанесли имъ тежъкъ побой съ прикладитѣ на пушкитѣ си и съ торби пѣськъ по гърдитѣ. Сега хората сж въ затвора полумъртви.

Въ с. Усулкьой арестували Йорданъ Ваневъ, въ с. Акбунаръ — Иванъ Г. Гъчковъ и Божанъ Петровъ, били ги до смъртъ и ги откарали въ Добричъ.

Шефътъ на с. Бейбунаръ на 24 мартъ направилъ обискъ въ къщата на Колю Господиновъ отъ с. Кайрякъ и му взелъ 50 лв., 700 яйца, 2 крини бобъ и 7 крини жито.

Грабежитѣ и безчинствата на ромжиската полиция продължаватъ непрѣкъснато. Населението, подпалшено отъ тѣхъ, напуска роднитѣ си огнища и емигрира въ България.

Ромжиски агитации между турското население.

Въ турскитѣ села въ Куртбунарско и Тутраканско бродятъ ромжиски агитатори, които се мжчатъ да склонятъ населението да подава декларации, че желае да остане и за напредъ подъ ромжиско управление. Тѣ убѣждавали турскитѣ ходжи, че ромжиската държава ще имъ плаща десетъ пѣти по-голѣми заплати, отколкото получаватъ сега, и ще поеме напълно издрѣжката на всѣчки турски джамии и училища. На турското население казвали, че щомъ Добруджа остане въ прѣдѣлитѣ на Ромжия, българското население ще бжде изгонено и земитѣ му ще бждатъ раздадени на турцитѣ.

Въ нѣкои села ромжискитѣ агитатори се опитали да събератъ подписи на бѣли листове хартия, като казвали на населението, че на тия листове ще направятъ декларации за вѣрнитѣ и загубитѣ, които населението е прѣтърпѣло прѣзъ врѣме на войната.

Турцитѣ, обаче, въпреки шедритѣ обѣщания, които имъ даватъ ромжискитѣ агитатори, не се поддаватъ лесно на ромжискитѣ агитации и внушения. Мнозинството отъ тѣхъ остава съ убѣждението, че подъ ромжиско владичество тѣхнитѣ права и свободи ще бждатъ потѣпкани тѣжъ, както бѣха потѣпкани правата и свободитѣ на мюсюлманското население въ сѣверна Добруджа.

Екстернирани учители и свещеници.

На 27 мартъ ромжиската полиция е закрила българското училище въ село Бейбунаръ, Куртбунарско, и е изгонила задъ граница българскитѣ учителки Олимпия Костова и Руска Попова. На тѣхно мѣсто били настанени двама ромжиски учители — куцовласи, въпреки протеститѣ на населението, което не иска да изпраща дѣцата си въ ромжиски училища.

Все прѣзъ сѣщото врѣме билъ изпратенъ въ с. Авдула, Куртбунарско, ромжиски свещеникъ, който съ помощта на полицията изпѣдилъ мѣстния български свещеникъ и заелъ черквата.

На 4 априлъ е било закрито българското училище въ с. Чаталаръ, Балчикска околия. Учителката Зора Харчева е пропѣдена въ България.

Арестувани турски първенци.

На 25 мартъ сж били арестувани, вързани и откарани пѣтъ въ Тулча мюфтията на Тулчанския окръгъ Салимъ Хасанъ, ходжата отъ сѣщия градъ Неджибъ Демирджанъ и ходжата отъ с. Камберъ, Бабадашко. Вината на прѣвитѣ двама е, че сж участвували като делегати на турското население на двата добруджански народни събори. Ходжата отъ с. Камберъ пѣкъ билъ обвиненъ, че симпатизиралъ на българитѣ.

Делегатътъ въ двата събора Хашимъ Юсеинъ отъ с. Армутлий, Бабадашко,

е билъ арестуванъ и освободенъ, слѣдъ като далъ на ромжиската полиция 5000 лв. подкупъ. Хашимъ Юсеинъ избѣгалъ въ България. Ромжиската полиция слѣдъ заминаването му правила нѣколко пѣти обиски въ къщата му, малтретирала семейството му и ограбила добитѣка и покъщинитѣ му.

Ромжискитѣ социалисти за южна Добруджа.

Ахилесовата пета на ромжиския държавенъ строй.

Въ ромжиския „Работнически календаръ“ за 1914 г. (Calendarul muncii pe anul 1914) на стр. 52 е помѣстена една хубава статия, въ която, слѣдъ като се посочватъ причинитѣ и резултатитѣ отъ балканскитѣ войни прѣзъ 1912—1913 г., се правятъ слѣднитѣ извѣления:

„Балканскитѣ държави, щомъ побѣдиха турцитѣ при Лозенградъ, Люлебургасъ, Куманово и Одринъ, вѣсто да дадатъ свобода на народитѣ, освободени отъ турското иго, започнаха да се каратъ, коя отъ тѣхъ по-голѣмо пространство земи да вземе. Това бѣ причината за втората балканска война между довершавнитѣ съюзници, въ която се намѣси и Ромжия.“

Нашето правителство не можеше да си послужи съ претекста за поробенитѣ брѣта, защото въ цѣлия квадрантъ, за който претендираше, има само 7,500 ромжии при едно население отъ 300,000 жители.

Правителството не можеше да каже дори, че иска да занесе тамъ свобода, защото българскитѣ граждани иматъ десетъ пѣти повече свободи, отколкото ромжискитѣ граждани.

Въ България сѣществувва общо, равно, прѣко и тайно гласоподаване. Въ България нѣма боляри (боери) и чокои; тамъ нѣма неграмотни въ такава пропорция, въ каквато се намиратъ у насъ. Така, че нашето правителство трѣбваше да намѣри другъ единъ мотивъ, за да оправдае войната съ България. То измисли мотива, че нашата добруджанска граница не била добръ защитена и че трѣбвало да бжде измѣнена.

Сега нашитѣ управници се хвалятъ, че сж могли да направятъ нещастенъ единъ народъ, като му взеха земята и свободата. Ромжискитѣ народъ не може да се гордѣе съ прѣстѣпното дѣло на свойтѣ управници; той нѣма да стане по-щастливъ слѣдъ нещастieto на българския народъ. Земята, напоявана отъ потта на нашия селянинъ, не се намира отъкъдъ Дунавъ, а тукъ; тя не е въ рѣцѣтъ на българитѣ, а въ ония на чокоитѣ и собственицитѣ. Правата, отъ които иматъ нужда ромжискитѣ работници, не сж заграбени отъ чуждо владичество, а отъ нашето собствено правителство“.

Въкъ „Добруджа“ се разпространява чрѣзъ настоятелитѣ на дружество „Курниеръ“.

Мемоаръ отъ Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ.

(Продължение отъ брой 227).

Исключителниятъ режимъ, прѣслѣдването на буднитѣ и дѣятелнитѣ граждани, своеволията и грабежитѣ на администрацията продължиха до послѣдния денъ на ромжиското владичество въ Добруджа. Прѣзъ тая война ромжиската администрация завърши своята цивилизаторска мисия: въ нашата родина сж дѣла, споменътъ за които и до днесъ кара да настрѣхвватъ коситѣ на добруджанскитѣ жители. Повече отъ 25,000 невинни мже, жени и дѣца, слѣдъ като бѣха изнудени да дадатъ голѣми подкупи на ромжиската полиция, бѣха обявени за „граждански плѣнници“ и откарани на заточение въ Молдова, дѣто оставиха коститѣ си вслѣдствие на гладъ, мизерия, болести и лошо третиране. Въ десетки села и градове, като Баладжа, Алфатаръ, Сребърна, Добричъ, Силистра, Амалия и

др., цѣли групи отъ невинни мже, жени, дѣца и старци бѣха публично избити отъ ромжискитѣ войници. Добруджа се покри съ трауръ. Стоици сѣмейства се лишиха отъ своитѣ бащи, майки, брѣта и сестри, стоици къщи запустѣха.

И трѣба да забѣлѣжимъ, че тия сж нищо неоправдани жестокости надъ невиннитѣ добруджански жители сѣ извършиха въ единъ моментъ, когато, като лоялни поданици на ромжиската държава, тѣ изпратиха своитѣ бащи, съпрузи и брѣта подъ знамената на Н. В. кралъ Фердинандъ Ромжиски, за да воюватъ за създаването на велика Ромжия.

Когато добруджанскитѣ мже проливаша кръвта си въ редоветѣ на ромжиската армия, тѣхнитѣ жени, дѣца, брѣта и бащи гинѣха като заточеници въ ромжискитѣ плѣннишки лагери или биваха избивани като послѣдни прѣстѣпници, безъ съдъ и присѣда.

Ромжиската администрация се яроуни и въ други прѣстѣпления. Заминавайки отъ Добруджа прѣзъ есенята на 1916 г., тя поиска съ единъ замахъ

да се обогати за смѣтка на мѣстното население. Съ тероръ тя ограби пари, скъпоцѣнности, дрехи, покъщини и добитѣкъ отъ хиляди жители.

Освѣтъ туй, подъ форма на реквизиции въ полза на държавата, бѣха взети голѣми количества храни, кола, добитѣкъ и други стоки, безъ да бждатъ заплатени, или безъ да се издадатъ каквито и да е документи за тѣхъ на населението. Ромжискитѣ войски въ бѣгството си прѣзъ Дунава довършиха дѣлото на ромжиската администрация. Пѣтътъ на тѣхното отстъпление и до днесъ е рѣзко отбѣлѣзанъ съ опустошени села, съ разрушени и изгорени сгради, съ унищожени стопанства. Споредъ една анкета, направена отъ Централния Добруджански Народенъ Съвѣтъ, щетитѣ, извършени отъ ромжискитѣ власти и войски въ цѣла Добруджа, възлизатъ на повече отъ 400 милиона лева. Тая цифра достатъчно краснорѣчиво говори, че благосъстоянието на нашата нѣкога цвѣтуца провинция е съвѣтъ компрометирано и за дълги години тя не ще може да се повърне къмъ своето нормално стопанско развитие.

Ваше Прѣвъзходителство,

Неправдитѣ и своеволията, вършени въ Добруджа прѣзъ врѣме на ромжиското владичество, прѣдизвикваха постояннитѣ оплаквания и протести на добруджанското население; жестокоститѣ и грабежитѣ, извършени тамъ прѣзъ сегашната война отъ ромжискитѣ власти, прѣлѣха чашата на търпението му, възбудиха неударжимото му негодувание и му внушиха мисълта, че то трѣба веднажъ за винаги на всѣка цѣна да сѣхса връзкитѣ си съ ромжиската държава и да се освободи отъ нейната опека.

Уповано на принципа за свободното самоопредѣление на народноститѣ, то заживъ съ убѣждането, че има право само да урежда сѣдбинитѣ си и да опрѣдѣли своята бждеща политическа принадлежност. Обстоятелството, че Добруджа е твърдѣ малка и слаба, за да може да сѣществувва като отдѣлна държава, го накара да обърне погледитѣ си къмъ ония отъ сѣсѣднитѣ държави, съ които има най-много исторически, културни и стопански връзки и които съ своя политически и стопански

АФЕРАТА ПОРЧИЯ.

Съобщение на Дирекцията на печата.

Букурещките вестници вдигат напоследък готвения шум около личността на някой си маджарин граф Порция, който уж бил изпратен от България в Добруджа, за да узнае какво е състоянието на духовете и дали има почва за революция. Официозът „Винторул“ е обнародвал една декларация на арестувания граф, който бил изложил цялия план на действие. Тази декларация се състои в следното:

Арестуваният в Кюстенджа граф Стефан Холеръ Порция е заявил пръв ромжиските власти, че е унгарец по народност и постоянно му мѣстожителство било Будапеща. Като депутат и водител на републиканската партия, която искала откъсването на Унгария от Австрия, той държал революционна рѣчь против краля, за което бил осъден на шест мѣсеца затвор. Наказането си, обаче, не изтърпѣл, защото се обявила мобилизацията и той бил помилан. Прѣз време на войната служил като поручик-медик в Будапещенската дивизионна болница, където работил до избухването на революцията в Унгария. Още в началото на войната неговата партия се съединила с партията на Тиса. Когато, обаче, социалната партия взела властта и започнала да прѣслѣдва привържениците на Тиса, граф Порция, понеже се страхувал да не бъде арестуван, избѣгал. Като не успѣл да отиде в Швейцария, той дошъл в края на октомври 1918 година в България. В София влѣзъл с собствения си автомобил и отишъл направо у министър Радославов, добър неговъ и на семейството му познат, който, макар да бил вече в оставка, го посрещнал много любезно. Един мѣсец живѣл граф Порция у Радославова и успѣл да влѣзе в Софияското висше общество. Запознал се с генералите Диков, Жеков, Тодоров, генерал-инженер Иванов, полковник Бучев, директора на обществената безопасност Поповъ, царския адютант капитан Радковъ и др. След избѣгането на Радославова, той се прѣмѣстил да живѣе в хотел България, като продължавал да посѣщава редовно офицерския клуб, където веднѣж капитан Радковъ му прѣдставил г. д-ръ Иванъ Огняновъ, голѣмъ землевладелец от Кюстенджа.

Единъ денъ граф Порция бил поканен от министра безъ портфель г. д-ръ Станчевъ, който подписвалъ за министър на външните работи. Осѣлнъ него, тамъ били г. Огняновъ, капитан Радковъ и бившиятъ министър Христановъ. На графа било направено прѣдложение да отиде в Добруджа, да обиколи общините, които ще му бъдат указани, за да узнае, какво е състоянието на духовете и дали има почва

за революция, като въ сжщото време види, какъ се отнасят ромжиските административни власти къмъ селяните и отбѣлжи всичко, което би му се сторило интересно. Той приелъ по принципъ и веднага, придруженъ от г. Огняновъ, капитан Радковъ и директора на обществената безопасност г. Поповъ, тръгналъ за Варна, където стигналъ на 1/14 мартъ и се установилъ в хотел „Лондонъ“. Тамъ подиръ няколко дни пристигналъ и министър Станчевъ и следъ единъ новъ разговоръ, граф Порция рѣшилъ да отиде в Добруджа, за да изпѣли мисията си. Съ автомобилъ на варненската община, придруженъ от капитан Радковъ и директора на обществената безопасност Поповъ, графътъ билъ отведен до ромжиската граница при с. Оборище и оставенъ тамъ. Понеже още от София се билъ снабдилъ с италиански паспортъ на свое име, той лесно миналъ границата и отишълъ в с. Каичево.

Слѣдвайки точно указанията, дадени му отъ г. Иванъ Огняновъ, граф Порция посетилъ селата: Каичево, Владимирово, Екиче, Конакъ, Арабаджи, Краново, Калиня, Галица, Гърлячу, Каджкьой, Кечи-дере, Сараджа, Горня-Мусубей, Чифутъ-Куюсу, Азлапаръ, а отъ последното село заминалъ за Кюстенджа. Изъ тия села той се срѣщалъ и взелъ свѣдѣния, грижливо записани в бѣлжника му, отъ слѣдните лица: Стояновъ, Влади Георгиевъ, Влайко Дяковъ, Руси Георгиевъ, Тодоръ Ивановъ, Христо Чобановъ, Милошъ Петровъ, Радичъ Георгиевъ, Сазн Илчевъ, Няголъ Богдановичъ, Иванъ Георгиевъ, Тодоръ Вълчевъ, Георги Вълчевъ, Георги Ганчевъ, Стефанъ Николовъ, Константинъ Великовъ, Димитъръ Тоди, Братя Хаджиевичъ, Абди Хинамъ ефенди, Пенчо Георгиевъ — всички довърени хора на Огнянова и главатари на бѣлжиските революционни комитети в Калиакренския и частъ отъ Кюстенджанския окръгъ. Въ Кюстенджа графъ Стефанъ Порция отишълъ в къщата на Огнянова, ул. „Винторул“, където билъ посрещнатъ отъ майката и сестрата на послѣдния, които, щомъ видѣли писмото, дадено на графа отъ Огнянова, му прѣдложили своето гостоприемство. Още в Варна, въ случай че семейството на Огнянова не е в Кюстенджа, капитан Радковъ далъ на графа една скица, по която лесно да може да намери къщите на г-жа Радева, г-жа Върбанова и г. Т. Ничевъ, където можелъ да гостува. Въ Кюстенджа графътъ трѣбвало да чака Огнянова, който щѣлъ да пристигне тайно тамъ, за да отидатъ заедно изъ Кюстенджанския и Тулчанския окръзи. Въ Тулчанско работили въ революционните комитети Тодоръ Ничевъ и Г. Тодоровъ, а въ самия градъ Чалъковъ и Василъ Костадиновъ.

Намѣренитъ у граф Порция писма му били дадени — едното, адресирано до г-жа Атанасова, Берлинъ — отъ сина на бившия министър Радославовъ, а другото — адресирано до Иванъ Цѣновъ, Ваймаръ — отъ българския учител Цѣновъ, съ забѣлжка да се изпрати отъ Ромжия.

Отъ тия изявления се вижда, че арестуването отъ ромжиските власти в Кюстенджа лице е или обикновенъ авантюристъ, или агентъ-провакаторъ. Това личи ясно отъ показанията, които той е далъ за прѣбиването си в България. Повече отъ съмнително е, че „графъ“ Порция е можалъ да дойде в България съ автомобилъ, особено прѣзъ октомври, а всичко, което разправя за живота си в София, е фантастично. Бившиятъ министър-прѣседателъ Радославовъ напусна България на 10 октомври, генералъ Жековъ е въ чужбина отъ августъ мѣсецъ, генералъ Тодоровъ по онова време не е билъ в София, а капитанъ Радковъ не е билъ никога адютантъ на царя, а адютантъ на варненското команданство. Другитъ показания на „графа“ сж сжщо тъй скроени.

Пълномощниятъ министър г. д-ръ Станчевъ в София не се е срѣщалъ съ графъ Порция. Послѣдниятъ му е билъ прѣдставенъ отъ адютанта на варненското команданство капитанъ Радковъ на 19 мартъ 1919 г. в Варна. Първото впечатление на г. Станчева било, че графъ Порция е съмнителенъ човѣкъ и той дори не влѣзълъ в разговоръ съ него. Като се върналъ в София, г. Станчевъ запиталъ г. баронъ Алиоти за графъ Порция. Баронътъ отговорилъ, че графътъ има откритъ листъ, но напоследък го дѣрила полицията. Веднага следъ тоя разговоръ г. Станчевъ телеграфира в Варна, че баронъ Алиоти иска да се наблюдава Порция и даже да се арестува. Отъ своя страна, баронъ Алиоти искалъ отъ английските власти да арестуватъ Порция.

Отъ всичко това ясно личи, че се намираме прѣдъ една тъмна афера, скроена, за да има поводъ ромжиската администрация да арестува видни българи отъ Добруджа и да може ромжискиятъ печатъ да прѣдстави България като смутителка на Балканитъ и скрита съюзница на болшевиизма. За щастие, въ нашата страна се намиратъ прѣдставители на Съглашението, които иматъ всякитъ данни, за да прѣцѣнятъ правилно поведението на България. Убѣдени сме, че за тѣхъ побуждението на тази ромжиска аларма сж ясни.

Българскиятъ печатъ за аферата.

„Прѣпорѣцъ“ подъ заглавие „Ромжиски шантажъ“ пише:

„Ромжискиятъ печатъ по даденъ знакъ заби тревога. Въ единъ гласъ той крѣщи: България е въ съюзъ съ разбунтувано Маджарско, съ революционна

Германия и съ болшевишка Русия! България комплотира срѣщу Съглашението, срѣщу проектирания отъ него новъ редъ! България трѣбва съвсѣмъ да се обезоружи! — Това е общиятъ вѣстъ на ромжиския печатъ.

За да даде поне известна привидност на своята тревога, която ужъ му внушава положението в България, ромжискиятъ печатъ крои, измислюва и съчинява факти. Героятъ е някой си графъ Порция, маджаринъ, може би ромжиски агентъ-провакаторъ, може би невиненъ човѣкъ, па може би и несществуващъ. Той идвалъ в София, срѣщалъ се съ разни лица и билъ изпратенъ да разбунтува Добруджа. Между хората, съ които се срѣщалъ героятъ, има и несществуващи лица, като капитанъ Радковъ, адютантъ на царя, Поповъ, директоръ на обществената безопасност в България и пр.

Цѣльта, която прѣслѣдва ромжискиятъ печатъ, е ясна: той не я крие, той я казва открито — да бже напълно обезоружена и окупирана България и да се развържатъ съвсѣмъ рѣцѣтъ на ромжиските власти, за да прѣслѣдватъ открито добруджанскитъ българи.

Заслѣпенъ въ прѣслѣдваната цѣль, ромжискиятъ печатъ отива до тамъ, че пуска и измислици, които не хващатъ никаква боя. Той твърди, напр., че българското правителство е заявило, какво то не може да поддържа реда и сигурността въ страната.

Българското правителство никога не е заявило подобно нѣщо. Това е плоска лъжа на ромжиския печатъ. Докато е въоръжена България, българското правителство може да отговаря и отговаря за вѣтрѣния редъ и за сигурността отвън, ако тя дѣйствиелно бже нѣкога заплашена отъ вънкашенъ болшевиизъмъ.

Ние питаме ромжиския печатъ, Ромжия, нейното правителство може ли да гарантира своята и нашата сигурност отъ руския болшевиизъмъ. Тоя е въпросъ, който, днесъ се поставя, а не нѣкакви ромжиски интриги, които прѣслѣдватъ съвсѣмъ ясни и нечисти цѣли.

Българското правителство е въ положение да тури всѣкиго на мѣсто. У насъ нѣма ония страшни социални несправди, които сж се натрупали въ Ромжия и които крѣщатъ: Въ България земята е разпрѣдѣлена сравнително равномерно. Сжщото ли е въ Ромжия?

У насъ дѣйствиелно нѣкои лица и партии се забавляватъ съ революционни фрази, безъ да държатъ смѣтка за международното положение на България. Тѣ сж, обаче, шумни, но шупливи фрази. Най-сетнѣ и на тѣхъ трѣбва да се тури край. Иначе, дългъ и право на правителството е само то да тури край. Не може страната да се излага на страшна опасност заради словоохотливостта и (Слѣдва на IV-та страница).

строй могатъ да му създадатъ желанитъ отъ него условия за свободно и сносно сжществуване. Неговитъ погледъ и надежди се спрѣха върху България. Прѣзъ четиридесетъ-годишния си свободенъ животъ България даде достатъчно доказателства, че защита свободитъ и правата на своитъ поданици отъ всички народности и съ демократичната си конституция гарантира напълно гражданското, политическото и културното имъ развитее. Ето защо, Добруджанското население посрѣща българскитъ войски, които прѣзъ 1916 г. завладѣха Добруджа, като освободителни войски и направи всички опити да запази създаденото отъ тѣхъ положение, въпрѣки геранофилската политика на цар Фердинандъ и на неговия прѣвъ министър Радославовъ, които бѣха оставили Добруджа подъ пълното разпорѣждане на германскитъ военноминистративни власти. Радостта и надеждитъ на добруджанци скоро се замѣниха съ горчиво разочарование. Съ своитъ дѣйстви германскитъ власти му дадоха ясно да разбере, че тѣ тъкмятъ слѣдъ мира да върнатъ ромжиското владичество в Добруджа.

Тѣхнитъ прѣдставители не се стѣсниха да заявяватъ публично на населението, че жизнени стопански интереси на Германия налагатъ да бже върната Добруджа на Ромжия. Тѣ направиха всичко възможно, за да попрѣчатъ на населението да отвори свои народни училища и да възстанови своята церковно-училищна автономия, унищожена прѣзъ време на ромжиското владичество. Сжщевременно тѣ явно настрѣлваха и покрѣпяха ромжиската пропаганда и се опитваха да натрапятъ на неромжискитъ села и градове ромжиски учители и свещеници, които населението не искаше да търпи въ срѣдата си. На общинскитъ управления се забраняваше да си служатъ въ официалнитъ прѣписки съ езика, на който говорѣше мѣстното население. Всѣки добруджански жителъ, който би посмѣлъ да заяви своитъ политически желания и стремѣжи, се прѣслѣдваше. Административнитъ репресалии се низежа една слѣдъ друга. Баснословни глоби се налагаха и събираха отъ населението за нищо и никакви нарушения, които въ повечето случаи се дължеха не на зла омисълъ, а на неразбирането на нѣмски

езикъ. Най-послѣ германскитъ власти подложиха цѣлото население на една, колкото безогледна, толкова безскрупулна стопанска експлоатация, която съперничеше на она, която ромжискитъ власти бѣха прѣдприели при оттеглянето си отъ Добруджа.

Всичко това застави добруджанското население да започне явна и енергична борба за своето пълно политическо освобождение. Срѣщу германскитъ и ромжиски домогвания и срѣщу заблужденията и грѣшките на българската политика то издигна своето право за свободенъ животъ и поиска да бже чута и зачетена волята му отъ ония, които ще опрѣдѣлятъ бъдещата му политическа сждба. Добруджанскитъ жители отъ всички народности, въпрѣки прѣчикитъ, правени отъ германскитъ военно-административни власти, се организираха въ градски и селски народни комитети, които избраха отъ своята срѣда едно върхно управително тѣло, наречено Централенъ Добруджански Народенъ Съвѣтъ, а по-късно — прѣзъ м. ноември 1917 г., — добруджанското население съ равно и общо гласоподаване избра своитъ прѣдставители и

ги изпрати на съборъ, който се състоя въ гр. Бабадагъ на 16 и 17 декември с. г.

Съборътъ, слѣдъ като обсъди политическото положение на Добруджа, създадено отъ войната, както и всички възможности за бъдещото разрѣшение на добруджанския въпросъ, взе слѣднитъ рѣшения:

1. Искане незабавно присѣдиняване на цѣла Добруджа до устията на Дунава.

2. Заявява, че добруджанското население нѣма да допусне връщането на ромжиското владичество отсамъ Дунавъ и ще се бори дори съ оръжие въ рѣка противъ всяко чуждо посѣгателство върху правата и свободитъ му.

3. Апелира къмъ българското правителство и цѣлия български народъ да подкрѣпи и защити справедливата добруджанска кауза.

4. Моли всички народи и всички прѣдставители на държавитъ, призвани да въдворятъ миръ между народитъ, да се вслушатъ въ настоятелнитъ искания на добруджанското население и въз основа на тѣхъ да опрѣдѣлятъ бъдещата му политическа сждба. (Слѣдва).

лудоритът на незрели и често неуравновесени хора. Това би било измъма от страна на българското правителство спрямо собствената негова страна, спрямо българската независимост и спрямо светлата българска кауза.

В „Дневник“ под заглавие „Една шантажна афера“, между другото, пише: „За манталитета на ромжкия народ, не, за манталитета на управляващата олигархия и за нейните интимни замисли спрямо българския народ в Добруджа може да се сяди от аферата Порция.“

Унгарският граф Стефан Порция, 29-годишен, бил арестуван в Кюстенджа и на разпита, според в. „Винторул“ от 30 март, казал, какво той бил изпратен от българите „да отиде в Добруджа, да посети всички общини, които му посочат (?), за да узнае, дали настроенето е благоприятно за една революция“. Безмислеността на една подобна мисия за България ще разбере всеки, като вземе под внимание, че у нас има вече хиляди бължани, с широки връзки из Добруджа, от които, не българското правителство, а всички българини или чуждестранец може да научи какво е настроенето в Добруджа. Да се повтаря подобна мисия при такива условия на един чуждеец, който я знае, а не български и при това да му се повтори да изпълни „мисията“ с една бълга обиколка, е един абсурд, който няма да роди и един дѣтински ум. От това слѣдва, че, ако тая афера е такава, каквато ни я предава „Винторул“, ние имаме работа с болната фантазия на ромжиската олигархическа власт, която се намира под терора на страха.

Ние бихме свършили тук, ако ромжките, като вземат повод от тая афера, не бѣха засилили прѣслѣждането на нашите сънародници до размѣри, които бѣха били чудовищни и в сръдните вѣкове. За тия прѣслѣждания ни съобщава в. „Димияца“, който придружава съобщението си с слѣдната многозначителна забѣлжка: „Прѣстоятъ нови арестувания, които ще направятъ сензация“.

Значи, арести и прѣдстоятъ нови. Защо?

У граф Порция, според „Винторул“, било намѣрено писмо № 98, издадено от прѣдседателя на Добруджанския народен Съвет до мѣстните народни съвети, с молба да услужат на граф Порция, който обикалял Добруджа като кореспондент за да анкетира золумитѣ на ромжиската администрация. Ромжките не даватъ съдържанието на писмото, защото легендарно около „революционната мисия“ на граф Порция ще се разсѣят като димъ и ние бѣхме принудени да го научимъ от самия му авторъ.

Въ основата на това писмо лежатъ двѣ работи: анкета и мѣстни народни съвети. Нека ги разгледаме, за да видимъ, какво тѣ съдържатъ.

Добруджанските организации в България не криятъ, че тѣ искатъ анкета върху дѣйността на ромжиската администрация в Добруджа. Въ тѣхните съобщения и въ организирания „Мувманъ Добрудженъ“ и „Добруджа“ апелитъ за анкета сѣ тѣ изобилни, че бѣха изглеждали странни за всички, които не знаятъ, какво значи ромжиска управа. Нѣма нужда, слѣдователно, да се арестува граф Порция, за да се научатъ ромжките и свѣта, че добруджанци искатъ анкета.

Относно мѣстните народни съвети, ромжките сѣщо нѣматъ нужда да се учатъ от граф Порция. Тѣ, пъкъ и цѣлятъ свѣтъ знаятъ, че въ Бабадагъ станала два народни събора, членове на които бѣха делегати именно на тия мѣстни народни съвети. България ги знаеше и търпѣше, защото въ тѣхната работа нѣмаше нищо не легално; знаятъ ги и ромжките. Тия съвети намиратъ международна санкция въ принципа, прогласенъ от г. Уйлсона за самоопредѣленето на народитѣ. Че тѣ нѣматъ никакви конспиративни цѣли, може да се сяди от факта, дѣто послѣдниятъ брой на „Мувманъ Добрудженъ“ дава фотография на лицата, участвували въ първия добруджански народенъ съветъ.

Такива сѣ „сензационните разкрития на граф Порция“, сѣ които ромжките алармиратъ свѣта, сѣ единствената цѣль да оправдаятъ терора въ Добруджа

и да дискредитиратъ България. Че това е тѣй, свидѣлствува обстоятелството, дѣто ромжките забравятъ да извѣдятъ послѣдствията отъ „факта“, че „маджарски“ графъ пътува по „български“ работи съ „италиански“ паспортъ. По логиката на ромжките, „большевикскиятъ съюзъ“ противъ Ромжкия отъ руси, маджари и българи трѣбва да се намира подъ покровителството на Италия.

Абсурдътъ е очевиденъ и подчертава дебело шантажа.

ХРОНИКА

Народното Събрание се закри вчера. Повече отъ вѣротно е, че то вече нѣма да бѣде свикано и че разрѣшенето на голѣмитъ въпроси на бъдещето ще бѣде прѣдоставено на XVIII Народно Събрание, което ще трѣбва да ни дадатъ новитѣ избори. Прѣди закриването на сесията, министър-прѣдседателъ г. Тодоровъ държа двѣ рѣчи и въ първата изтъкна основанията на нашитѣ справедливи претенции залинния Мидия-Еносъ, Тракия, Македония и Добруджа. Редица международни актове, нѣкой отъ които подписани и отъ нашитѣ събди, установяватъ безспорнитѣ права на България върху областитѣ, за които тя претендира. Но особено безспорни сѣ правата ни върху Добруджа. Сѣверна Добруджа бѣше отстъпена на Ромжкия въ замѣна на Бесарабия. Тоя мотивъ сега фактически не съществува и, освѣнъ това, прѣдседателъ на Съединенитѣ щати г. Уйлсонъ заяви, че народитѣ и областитѣ не могатъ да бѣждатъ прѣдметъ на трампа. За южна Добруджа и дума за споръ не може да става, защото самитѣ ромжи не го повдигатъ. Върху базата на националния принципъ българскитѣ права сѣ неоторими.

На края г-нъ министър-прѣдседателъ изказа увѣреността си въ справедливостта на мирната конференция и прѣпоръчѣ спокойствие.

Търговията съ Италия. Господинъ Спангаро, прѣдседателъ на италианския консорциумъ за търговия съ Изтокъ, пристигна вчера въ София. Той ще се установи въ хотелъ „България“, където ще приема българскитѣ търговци и индустриалци, които желаятъ да завържатъ търговски връзки съ Италия. При завръщането си въ Варна пакохотъ „Константинополь“ ще приеме за товаряне стоки, сѣ прѣдизначение за Генуа. Свѣдѣния се получаватъ отъ г. Спангаро.

Министерството на земледѣието е уведомило районнитѣ комитети въ Царството, че частнитѣ стопани могатъ да закупватъ добитѣкъ за нуждитѣ на стопанствата имъ само въз основа на общински удостоверения, безъ, обаче, да притежаватъ и заповѣди отъ сѣщитѣ комитети. Послѣднитѣ издаватъ заповѣди само на лица, които закупватъ голѣми количества добитѣкъ, въ който случай не се изискватъ общински удостоверения. Закупване на еднокопитни ще става, като добитѣкъ за работа и разплодъ. Търговията съ свине е свободна.

Търговията съ Америка. Командантъ на донеслия брашно за България, американски парахолъ „Уестбрама“ съобщава, че българскитѣ търговци, които бѣха желали да изнасятъ тютюнъ, кожи, опиумъ, вѣлна и др., за Америка, могатъ да се отнесатъ за спознѣние до него въ Варна, гдѣто пакохотъ ще остане още осемъ дни.

За плѣнницитѣ. По спознѣние на главното командване на изтокъ, сѣмействата на нашитѣ плѣнници въ Македония и Франция могатъ да изпращатъ

мѣсечно по двѣ пощенски карти и по единъ колетъ до единъ килограмъ максимумъ.

Затворенитѣ писма и прѣпоръчване на праткитѣ се забранява.

Колетитѣ може да съдържатъ само долни дрехи, тоалетни прѣдмети и съестни консерви (изключение на прѣдмети подлежащи на развала).

Праткитѣ ще се адресиратъ съ латински букви споредъ съобщенитѣ точни адреси на плѣнницитѣ, а именно: име и прѣзиме, български плѣнникъ, №... (пореленъ № на плѣнническитѣ книги), на каква служба е назначенъ и №-ра на полка, къмъ който се числи.

Аккадѣларското шосе е работено посрѣдствомъ хангария изключително отъ 10—12 год. дѣца и жени. Въ с. Хаскѣой имало джандармерия и населението било принудено да я храни. По липса на храна, то е принудено да дири такава на неимѣвни високи цѣни.

Отъ с. Асфаткѣой, Тутраканско, е избѣгалъ въ България Тодоръ Андѣевъ, съ жена си и сѣ трѣтѣ си дѣца. Избѣгалитѣ за сега се намиратъ въ гр. Разградъ.

Отъ с. Антимово е отатѣченъ въ стара Ромжия Иванъ Параскевовъ. Домашнитѣ му получили по околѣтъ пѣтъ (не чрѣзъ пощата) едно писмо отъ него, въ което той имъ се оплаквалъ и имъ пишелъ да отидатъ да го видятъ поскоро, защото, ако закъснѣятъ, не ще го заварятъ живъ, защото ромжките го изтезавали съ бой и гладъ.

Нова книга за Добруджа. На 15 того излиза отъ печатъ на английски езикъ 1 свитѣкъ отъ книгата „Ромжскитѣ жестокости“ отъ Драгомиръ Пановъ и Д. Кацевъ. Книгата съдържа повече отъ 50 фотографически снимки.

„Мувманъ Добрудженъ“. Излъзе отъ печатъ и се пусна брой 11 въ 16 страници и 4 фотографически снимки списанието „Лѣо Мувманъ Добрудженъ“, органъ на добруджанската организация на емиграцията въ България. Новизлъзлия брой горещо прѣпоръчваме на нашитѣ четци. Той има слѣдното богато и отбрано съдържане:

1) До почитаемитѣ военни и цивилни прѣдставители на съглашенното въ София. 2) Мозаикитѣ въ Добруджа. 3) Апела на студентитѣ и студентитѣ отъ софийския университетъ. 4) Мемоара на добруджанскитѣ делегати въ 1913 г., прѣдставенъ на прѣдставителитѣ на великитѣ сили въ София. 5) Ромжския режимъ въ Добруджа 1879—1916 г. 6) Ромжките и правото за самоопредѣлене на народитѣ. 7) Сегашното положение въ Силистренско. 8) Мемоара на добруджанскитѣ прѣдставители. 9) Добруджанския въпросъ въ английския парламентъ. 10) Мемоара на тулчанскитѣ българи прѣзъ 1902 г. до ромжския прѣвъ министъръ. 11) Добруджанската емиграция отъ Майеръ Нуманъ — Лондонъ. 12) Ромжките въ Добруджа и други още.

Тоя брой струва 1 левъ, намира се за продажъ при всички вѣстникарски агенти въ Царството. Въ София при всички будки и вѣстникопродавци.

ПОСЛѢДНИ НОВИНИ

(Съобщения на Б. Т. Агенция).

Положението въ Унгария.

Римъ, 13 априль. (Италианска Телеграфна Агенция). — Будапещенското правителство започнало политика на компромиси съ буржуазнитѣ партии. Записването на доброволци фалирало.

Италия и лондонския договоръ.

Римъ, 13 априль. (И. Т. А.) Английската лига „Про Италия“ е изпратила послание до министър-прѣдседателя г. Орландо, въ което потвърждава, че Италия е довѣршила поражението на неприятеля и увѣрва, че Англия ще защита лондонския договоръ.

Седалището на лигата на народитѣ.

Римъ, 13 априль. Комисията за лигата на народитѣ е рѣшила съ 12 гласа противъ 7 Женева да бѣде седалище на лигата. Италия е гласувала за Женева.

Реконструкция на свѣта на четирмата.

Римъ, 13 априль. Съобщаватъ отъ Парижъ, че г. г. Сонино и Балфуръ ще влѣзатъ въ свѣта на 4-тѣ, тѣй като г. г. Лойдъ Джорджъ и Орландо ще заминатъ вѣрменно първия за Лондонъ, а втория за Римъ, за да присѣствуватъ на разискванията въ респективнитѣ парламенти. Г. Баронъ Сонино тѣзи дни ще присѣствува на разискването по Адриатическия въпросъ.

Различнето на раситѣ.

Римъ, 13 априль. Вѣстникитѣ се научаватъ отъ Парижъ, че Япония не възнамѣрвала да отстъпи по въпроса за равенството на раситѣ, рѣшена да се оттегли отъ лигата на народитѣ и да упорствува докрай, за да постигне прѣмъхването на различнето между раситѣ.

Изявления на Уйлсонъ.

Парижъ, 15 априль. (Радиотелеграма). Прѣдседателъ Уйлсонъ, като прѣдседателъ на свѣта на 4-тѣ, направилъ слѣднитѣ изявления:

„Прѣдъ видъ факта, че въпроситѣ, които трѣбва да се уредятъ при сключването на мира съ Германия, сѣ почти разрѣшени и вече могатъ да се редактиратъ окончателно, тия, които участваха въ редактирането имъ рѣшиха да прѣдложатъ германскитѣ пълномощници да бѣждатъ поканени да се срѣщнатъ съ прѣдставителитѣ на съюзнитѣ държави на 25 априль. Това не значи, че изучаването на всички други въпроси, свързани съ общия договоръ за мира, ще бѣде прѣустановено или, че започнатия отъ дълго вѣрме прѣгледъ ще бѣде забавенъ. Напротивъ, въ всички тѣзи въпроси може да се очаква бързъ напредѣкъ, така че всѣки моментъ може да се прѣдвижда тѣхното окончателно разрѣшение. Има надежда, че въпроситѣ, които прѣко засѣгатъ Италия, особено адриатическия въпросъ, ще бѣдатъ скоро разрѣшени; що се отнася специално до адриатическия въпросъ, той за сега ще прѣдшествува всички други и ще бѣде разглежданъ безъ прѣкъсване докато се разрѣши. Спогодбитѣ, които съставляватъ частъ отъ договора за мира съ Германия, ще бѣждатъ установени въ сѣщото вѣрме, когато ще се взематъ и всички други рѣшения. Ние си даваме смѣтка, че макаръ и да трѣбва да се слѣдва тази метода на работа, всички въпроси засѣгащи сегашния договоръ ще съставляватъ нѣщо цѣло“.

Работата на мирната конференция.

Парижъ, 15 априль. (Радиотелеграма). В. „Матенъ“ съобщава, че слѣдъ като уреди въпроса за границитѣ на Италия, конференцията ще проучи въпроса за подѣлбата на бившата турска империя.

„Пти Паризьенъ“ пише: Идеята да се изпрати една комисия въ Сирия, — идея, която по едно вѣрме бѣше изоставена, е сега отново подета; американскитѣ делегати ще трѣгне незабавно.

Днесъ, 5-тѣ министри на външнитѣ работи ще се събератъ, за да разгледаатъ редица въпроси отъ второстепенно значение.

Споредъ „Еко де Пари“, въ конференцитѣ, въ които ще се подпише прѣдварителния миръ, не ще има делегати нито на Австрия, нито на Турция нито на България. На делегатитѣ ще се даде кратѣкъ срокъ да подпишатъ договора. Г. Уйлсонъ ще присѣствува на първото заседание. Той ще напусне Парижъ на 27 или 28 априль. Ще го замѣства полковникъ Хасуъ.

„Пти Журналъ“ пише: Въ политическиятъ кръгове се прѣдвижда скорошното приеъриване на заседанията. Вѣрва се, че прѣдварителния договоръ ще може да бѣде подписанъ на 18 май.

Г. Орландо изложи вчера прѣдъ прѣдседателя Уйлсонъ италианското гледище по Адриатическия въпросъ. Той ще продължи изложението си въ срѣда, слѣдъ което свѣтитѣ на 4-тѣ ще разгледа въпроса.

Споредъ в. „Чикаго Трибюнъ“, конференцията рѣшила да бѣждатъ сѣдени кайзера, кронпринца и германскитѣ полководци.